

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 2(25)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

УДК 330-339;321.7;159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Саввич І. Г., канд. філол. наук — відповідальний редактор

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Піла В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівеський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф.

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., канд. юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 1 від 27 січня 2010 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

Наукові праці МАУП / Редкол.: В. Б. Захожай (голов. ред.) та ін. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 1. —

К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — Вип. 2(25). — 270 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з економічних і психологічних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/6 від 14 червня 2007 р.).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2010
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	5	Кім Л. С. Концептуальні підходи до стратегічного управління персоналом	72
Малащук Д. В. Дослідження і функціонування нейромереж на валютному ринку	5	Цуцулескі Александар Структурні зміни на міжнародному ринку туристичних послуг	76
Хачатрян О. Проблеми регулювання національних фінансових систем в умовах глобалізації	9	Нгуен Куинь Май Секьюритизація в “Большой Восточной Азии” и дипломатические стратегии Вьетнама	84
Атакишиев М. Д., Салимов С. М. Роль энергетики в стратегии устойчивого развития Азербайджанской Республики	15	Кєсковскі З. В. Комунікативний менеджмент та його роль в інформаційному забезпеченні системи державного управління Болгарії	90
Юсеф Н. Н. Перспективи розвитку міжнародних економічних відносин України та Сирії	24	Жанкевіч Л. В. Розвиток господарського контролю: історичний аспект	96
Задорожний В. П. Державне управління інвестиційним процесом як об’єкт дослідження в науковій літературі	28	Захожай О. А. Еволюція наукових підходів до аналізу місця і ролі держави в ринковій економіці	101
Ейсмонт В. С. Сучасна парадигма державного регулювання економіки та її сфер	34	Газанфаров Єльчін Муслім огли Методичні підходи до формування системи фінансової безпеки банку	107
Куслії В. О. Інвестиційний потенціал України в контексті інноваційного розвитку	44	ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	116
Ручка Н. В. Екологічна економіка і промислова екологія – теоретичні засади стійкого екологічно безпечного розвитку суспільства	47	Медвідь Ф. М. Інформаційна безпека України: генеза і становлення	116
Мельник П. П. Еколого-економічні проблеми в галузі рослинництва	53	Мусали Ерол Салех-оглу Проблеми і тенденції розвитку модернізаційних процесів в Україні	123
Головач Н. В. Сучасні аспекти визначення професійної спрямованості студентів напряму “Менеджмент”	57	Луценко М. О. Взаємозв’язок демократії та громадянського суспільства в Україні	130
Рижиков В. С. Значення економічної культури юриста в стабілізації макроекономіки	62	Серпінський А. О. Україна в системі монополярного і мультиполярного світу	134
Рожкова Е. М. Методологічні основи організації обліку на підприємствах промисловості	67	Приймак Ю. В. “Використання” демократичного досвіду людства в процесі здійснення демократичних реформ в Україні	139

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА СИРІЇ

Наукові праці МАУП, 2010, вип. 2(25), с. 24–27

Початок історії міждержавних відносин України та Сирії був покладений у березні 1992 р. Рік у рік змінюються зв'язки між громадянами, зростають обсяги взаємної торгівлі. Співробітництво має чудові перспективи для подальшого розвитку.

31 березня 1992 р. під час офіційного візиту до України міністра закордонних справ САР Ф. Шараа було підписано Протокол про встановлення дипломатичних відносин і Договір про співробітництво й координацію між МЗС України і МЗС САР.

17 років співробітництва — багато це чи мало? Якщо оцінювати цей період з точки зору світової історії, 17 років — це, звичайно ж, коротка мить.

За цей час досягли багатьох здобутків. Власне, усвідомлення того, що наші народи потрібні один одному, з'явилося у серпні 2008 р. І це можна коротко сформулювати так: “Сьогодні українці й сирійці потрібні один одному не менше, ніж у другій половині минулого сторіччя, і ця взаємна потреба буде постійно зростати” [1, 6].

Наприкінці 60-х — початку 70-х років минулого сторіччя, коли в Сирії здійснювалися активні економічні й соціальні перетворення, тисячі молодих людей були направлені за кордон на навчання. Багато майбутніх інженерів, педагогів, медиків, які, по суті, будували нову Сирію, зміцнювали її позиції у Близькосхідному регіоні й у світі, здобули вищу освіту в Україні, Росії й в інших радянських республіках. Ці люди повернулися на батьківщину добре підготовленими фахівцями, здатними реалізовувати проекти будь-якої складності. Україна пишається своїм внеском у створення еліти сирійського суспільства.

Відтоді, коли до Сирії повернулися фахівці з українськими дипломами, було покладено початок спорідненню між сирійцями й українцями. Тисячі громадян Сирії, які народилися від змішаних шлюбів, шанують Україну як свою другу

батьківщину, що створює сприятливі умови для зміцнення українсько-сирійських зв'язків. Важливо відзначити, що ці люди, а багато хто з них уже в зрілому віці, становлять потужний резерв співробітництва.

Варто згадати також і про наше нинішнє співробітництво в освітній сфері. Молоді сирійці, які хочуть здобути якісну вищу освіту, зупиняють свій вибір на вищих навчальних закладах України. Щорічно в Україні навчається до двох з половиною тисяч сирійських студентів.

Останнім часом в Україні утворилася доволі численна сирійська громада. В Одесі, Харкові й Дніпропетровську сирійці, а це в основному люди, які займаються дрібним бізнесом, почувають себе цілком комфортно. Товариство сирійсько-української дружби, створене в 2007 р., виконує дві важливі функції — з одного боку служить згуртуванню сирійців, які живуть в Україні, а з другого — сприяє зближенню культур, допомагає українцям краще зрозуміти сирійців. Сирійська держава має можливість піклуватися про своїх громадян, крім посольства в столиці України діють два почесних консульства САР — в Одесі та Харкові [2, 6].

Гарні можливості має також Посольство України в САР у наданні допомоги українським громадянам, які мешкають у Сирії. В Алеппо діє Почесне Генеральне консульство України, яке приділяє увагу не лише консульським питанням, пов'язаним з перебуванням українців у Сирії, а й опікується тим, щоб вони мали можливість спілкуватися, вчити своїх дітей рідній мові. Хочу скористатися нагодою і подякувати почесному генеральному консулу України в Алеппо панові

Тамеру аль-Тунсі за турботу про українців: завдяки його старанням при установі діє недільна школа, створено своєрідний український центр, куди люди приходять за діловою порадою, по допомогу, а коли й просто розважитися.

Відносини між державами мають перспективу за однієї важливої умови — якщо в їхню основу закладене потужне економічне співробітництво. Обидві наші країни мають чимало можливостей реалізувати цей потенціал повною мірою. Як відомо, початок співробітництву було покладено у другій половині минулого сторіччя, коли закладалися основи сирійської промисловості. Саме тоді в Сирії виникли промислові об'єкти, побудовані за радянськими проектами і обладнані технікою, виготовленою зокрема й в Україні. До таких об'єктів належать насамперед Тишринська ТЕС, Євфратська ГЕС, інші промислові підприємства, які й дотепер залишаються найбільшими в Сирії.

У дипломатичній мові є кліше — “потенціал двосторонніх відносин”, тобто що в ідеалі дві держави можуть зробити разом з обоюсторонньою вигодою. Не в усіх держав вдало складаються умови для реалізації того, що прийнято називати потенціалом — часто на це впливають віддаленість країн, відмінності в орієнтованості національних економік, соціальні, демографічні та багато інших факторів. Українсько-сирійські економічні відносини склалися, що називається, щасливо. Ми відносно близькі географічно — між нами через Чорне море тільки Туреччина. Технічно наші ключові галузі економіки — насамперед енергетика, транспорт — є сумісними, оскільки будувалися за єдиним радянським інженерним дизайном. І потім, Україну в Сирії знають як надійного торговельного партнера [3, 5].

Необхідність активізації торговельно-економічних зв'язків поставила на порядок денний двосторонніх відносин питання про створення міжурядового органу, що стимулював би співробітництво і спрямував його в потрібне русло. У 2003 р. такий орган було створено — це Міжурядова українсько-сирійська комісія з питань торгово-економічного співробітництва, очолювана з української сторони на рівні віце-прем'єр-міністра. Сирійською частиною комісії незмінно керує міністр фінансів Сирії пан Мухаммед Хусейн. Щороку — по черзі у Києві й Дамаску — проводяться засідання комісії.

Під час п'ятого засідання Міжурядової комісії з питань торгово-економічного співробітництва в Києві пан Мухаммед Хусейн висловив думку, що

двосторонній товарообіг 643 млн доларів США — не межа можливостей для наших країн.

Усього два роки знадобилося, щоб підтвердити, що пан Хусейн мав рацію — товарообіг за минулий 2008 р. склав 1,14 млрд доларів, що ставить перед нашими країнами нову мету — досягати більшого, використовуючи нові можливості.

Всесвітня фінансова криза серйозно ускладнює економічну ситуацію в обох країнах, а значить — і співробітництво. Однак криза — це виклик, що повинен спонукати нас до пошуку нових напрямів співробітництва, насамперед диверсифікації взаємної торгівлі. На наш погляд, нові можливості відкриваються в сільському господарстві — минулого року Україна досягла рекордного врожаю зернових культур, у яких через недорід відчуває гостру потребу Сирія. Україна має високі технології, які можуть бути застосовані в сирійській промисловості, не повною мірою використовуються можливості співробітництва у науковій сфері, в галузі освіти й туризму. У цих напрямках наші країни можуть із взаємною вигодою розвивати співробітництво, щоб пом'якшити удари світової кризи.

Українці й сирійці мають добру історію міждержавних відносин, відлік яким був покладений у березні 1992 р. Рік у рік змінюються зв'язки між громадянами, зростають обсяги взаємної торгівлі. Наше співробітництво має чудові перспективи для подальшого розвитку [4].

Зважаючи на об'єктивні чинники, українсько-сирійське торговельно-економічне співробітництво наразі обмежується в основному двосторонньою торгівлею, яка, незважаючи на вражаючі обсяги та значне позитивне сальдо, характеризується сировинною спрямованістю і, відповідно, потребує значних змін у структурі українського експорту.

Одним зі шляхів вдосконалення структури українського експорту є участь українських компаній у розробці на території Сирії родовищ газу і нафти, модернізації сирійських нафтопереробних заводів, реалізації проектів реабілітації нафтових свердловин, ремонті й будівництві трубопроводів, постачання транспортної та іншої машинобудівної продукції, участь у промислових інфраструктурних проектах з використанням українських матеріалів та обладнання тощо.

Наразі цей напрям діяльності перебуває у безпосередньому полі зору ТЕМ, проводяться відповідні заходи сприяння українським компаніям, з боку яких висловлена зацікавленість до роботи на сирійському ринку.

Іншим важливим напрямом активізації економічного співробітництва є скасування бар'єрів у двосторонній торгівлі через створення ЗВТ. Наразі середня ставка мита в САР майже втричі перевищує середню ставку тарифу України, що дає підстави стверджувати, що в разі скасування тарифних бар'єрів у двосторонній торгівлі Україна матиме гарні шанси для поліпшення структури експорту та його росту за рахунок товарів з більш високою доданою вартістю.

Поглиблення економічного співробітництва між Україною та САР принесе такі вигоди для України:

- можливість диверсифікації джерел постачання енергоносіїв, забезпечення активної ролі України у формуванні нової системи транспортних комунікацій на Євразійському просторі та транзиту енергоносіїв із Близького Сходу до Європи;
- розвиток двостороннього інвестиційного співробітництва та можливість залучення інвестицій з третіх країн;
- участь у створенні нової системи безпеки в Близькосхідному регіоні;
- просування українських товарів та економічних проектів як в САР, так і в інших країнах регіону;
- поліпшення іміджу України в Близькосхідному регіоні.

Таким чином, у результаті створення ЗВТ можна очікувати поживлення інвестиційного співробітництва за рахунок участі українських компаній у реалізації масштабних інвестиційних проектів на території Сирії та потоку приватного капіталу з Сирії до України внаслідок загальної інтенсифікації двосторонніх економічних відносин.

Позитивний в цілому вплив запровадження режиму вільної торгівлі з САР на економіку України у перспективі полягатиме також у набутті позитивного досвіду розвитку торгового співробітництва у Близькосхідному регіоні та створенні передумов для просування у майбутньому високотехнологічної продукції вітчизняного виробництва на ринки країн Близького Сходу [5, 7].

Проведені за ініціативою ТЕМ зустрічі з представниками Міністерства економіки та торгівлі Сирії засвідчили налаштованість сирійської сторони продовжити та навіть прискорити роботу з укладання між нашим країнами Угоди про ЗВТ, провести засідання спеціально створеної робочої групи з цього питання напередодні проведення

чергового Сьомого засідання Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва, яке було заплановано провести у другій половині квітня ц. р. у м. Києві.

Між Національним агентством України з іноземних інвестицій та розвитку і Сирійською інвестиційною агенцією наразі узгоджується текст Меморандуму про співробітництво, який планується до підписання під час проведення чергового Сьомого засідання Міжурядової українсько-сирійської комісії з питань торговельно-економічного та технічного співробітництва (МУСК).

Торговий оборот між Україною та Сирією в 2007 р. склав 1 млрд дол. Разом з тим, потенціал його зростання оцінюється як мінімум в 5 млрд дол. Стримуючим фактором розвитку двосторонніх економічних відносин є відсутність налагоджених бізнес-контактів. Сирія мало знає про потенціал України, а Україна, у свою чергу, не поспішає скористатися можливостями розвитку торговельно-економічних відносин з Сирією. Обсяг товарообігу близько 1 млрд дол. на рік між державами свідчить про те, що в бізнесі обох країн немає якісно налагоджених контактів, і це не межа, це тільки початок. Головні вітчизняні експортні продукти, що поставляються на ринок Сирії, є продукти металургії, обсяг яких становить близько 40–45 % усього товарообігу. Другим за значущістю є експорт різноманітної техніки.

Сирія, у свою чергу, пропонує Україні текстиль і продукти фармацевтики. Разом з тим, перспективними для двостороннього розвитку є галузь енергетики, а також науково-технічний потенціал України, який може бути задіяний у Сирії.

Сирію цікавлять спільні проекти з видобутку газу, нафти, інших природних ресурсів — від розвитку до реалізації. Цікавою в плані розвитку є також галузь індустрії. Щоквартально оголошуються дуже серйозні тендери з розширення нафтопереробних заводів, які потребують будівництва газопроводів — це реальні проекти, які вже сьогодні чекають спільної реалізації. Але проблема України і Сирії у даному контексті — відсутність загального координатора, який був би зацікавлений у розвитку спільних економічних проектів. Перспективним є також розвиток туризму між двома державами. Сирію у 2007 р. в середньому на місяць відвідувало 300–500 українців. Водночас сирійців, які подорожують в Україну, було в кілька разів більше.

До того ж сирійці при оформленні документів стикаються з труднощами. Зокрема, це стосується оформлення віз. Хоча Сирія надала для України

дуже м'які умови оформлення віз. Так, візу до Сирії можна отримати протягом 4 годин після подачі всіх необхідних документів. Вартість візи 250 грн.

Реалізація запропонованих сторонами положень міжвідомчого договірно-правового акту дасть можливість розширити сфери та обсяги інвестиційного співробітництва між Сирією та Україною, у тому числі шляхом проведення спільних презентаційних заходів із залученням зацікавлених ділових кіл обох країн [4, 7].

Література

1. Балашов Ю. А., Вагин М. В., Колобов О. А., Корнилов А. А. Международные отношения на Ближнем Востоке в XX веке: Учеб. пособие / Под общ. ред. О. А. Колобова,

К. С. Гаджиева. — Нижний Новгород: ФМО ННГУ, 2003. — 236 с.

2. Современные международные отношения и мировая политика: Учеб. / А. В. Торкунов, И. Г. Тюлин, А. Ю. Мельвиль и др.; Моск. гос. ин-т междунар. отношений (Университет) МИД России; Отв. ред. А. В. Торкунов. — М.: Просвещение: МГИМО, 2004. — 991 с.

3. Страны Ближнего Востока (актуальные проблемы современности и истории). — М.: ИИИБВ, 2005. — 248.

4. Ас-Саид М. А. Импорт продовольствия и его роль в удовлетворении внутренних потребностей в продуктах питания в странах Северной Африки // Востокведный сборник. — Вып. 6. — М., 2004. — С. 39–46.

5. Ахмедова Л., Кулагин М. — М.; Ин-т востоковедения РАН, 2002. — 149 с.

6. Міністерство економіки України. Торговельно-економічне співробітництво України та Сирії // www.ukrexport.gov.ua

7. Семенець О. Україна — Сирія: 17 років співробітництва // www.mfa.gov.ua

Йдеться про українсько-сирійські міжнародні відносини, які мають великий потенціал, але на сьогодні фінансова криза ускладнює ці відносини. Однак криза — це виклик, який спонукає до пошуку нових напрямів співробітництва.

Речь идет об украинско-сирийских международных отношениях, которые имеют большой потенциал, но на сегодняшний день финансовый кризис усложняет эти отношения. Однако кризис — это вызов, который побуждает к поиску новых направлений сотрудничества.

The article describes the international Ukrainian-Syrian relations, which have great potential, but today's financial crisis complicates these relationships. However, the crisis — a challenge to encourage to seek new areas of cooperation.

Надійшла 23 березня 2010 р.